

ANALIZA SUDJELOVANJA DJECE S OŠTEĆENJEM SLUHA U ORGANIZIRANIM SPORTSKIM AKTIVNOSTIMA

Sažetak

Cilj je istraživanja utvrditi u kojoj mjeri djeca s oštećenjem sluha sudjeluju u organiziranim sportskim aktivnostima (trenažni rad pod stručnim vodstvom s članstvom u sportskom klubu ili programu u trajanju od 60 minuta tjedno). Uzorak ispitanika obuhvatio je 272 učenika iz dviju osnovnih škola te 60 djece s oštećenjem sluha (Poliklinika Suvag, Zagreb) u dobi od 7 do 11 godina. U svrhu istraživanja korišten je obrazac o sudjelovanju djece u sportu, koji je izrađen prilikom istraživanja povezanosti motoričkih vještina i sudjelovanja u sportu djece s oštećenjem sluha u dobi od 6 do 12 godina, koje su proveli Hartman, Houwen i Visscher (2011.). Postavljena je hipoteza da postoji statistički značajna razlika između subuzoraka djece u sudjelovanju u sportskim aktivnostima s pretpostavkom da će djeca s oštećenjem sluha, u odnosu na čujuću djecu, biti značajno rjeđe uključena u organizirane sportske aktivnosti. Glavni rezultati s potvrdom značajnosti uz χ^2 test pokazuju da samo 40 % djece s oštećenjem sluha predškolske i školske dobi sudjeluje minimalno jednom tjedno u organiziranoj sportskoj aktivnosti s time da je uključeno samo 20 % djece predškolske dobi. Doprinos istraživanja očituje se u novim spoznajama u navedenim subuzorcima djece u sudjelovanju u organiziranim sportskim aktivnostima u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: djeca; oštećenje sluha; sport; sudjelovanje; tjelesna aktivnost.

ANA VULJANIĆ*

DRAGANA TIŠMA**

Izvorni znanstveni članak

Original scientific paper

UDK: 796-053.5

Primljeno: 5. svibnja 2020.

* dr. sc. Ana Vuljanić,
Hrvatski zavod za javno
zdravstvo, Zagreb, ana-
vuljanic.studiokinesis@
gmail.com

** Dragana Tišma, prof.,
Udruga sportske rekre-
acije „Kinesis“, Zagreb,
udrugaspportskerekreaci-
je@gmail.com

Uvod

Sudjelovanje u organiziranim sportskim aktivnostima je, uz tjelesno i zdravstveno odgojno-obrazovno područje, bitan čimbenik u biopsihosocijalnom razvoju djece, stoga može biti značajno i u rehabilitaciji djece s oštećenjem sluha (gluha i nagluha djeca).¹

Vijeće Europe pod pojmom sporta podrazumijeva sve oblike tjelesnoga vježbanja kojima je cilj, neobaveznim ili organiziranim sudjelovanjem, izražavanje ili poboljšavanje tjelesnih sposobnosti i mentalnoga blagostanja, sklapanje društvenih veza ili ostvarivanje rezultata na svim razinama natjecanja.² Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji sudjelovanje se smatra glavnim pokazateljem dječjega zdravlja bez obzira na dijagnozu i funkcionalnu sposobnost.³

Dobrobit od sudjelovanja u sportu i tjelesnim aktivnostima sveobuhvatna je za svu djecu, pa tako i za djecu s oštećenjem sluha. Za djecu s teškoćama u razvoju sport je iznimno važan i socijalizacijski i rehabilitacijski, doprinosi cjelokupnu razvoju osobe i daje joj izravnu svjesnost o vlastitoj vrijednosti, sposobnosti, hrabrosti te o kapacitetu za rast i poboljšanje.⁴

Dosadašnja istraživanja uglavnom su usmjerena na utjecaj oštećenja sluha na govorne i komunikacijske vještine, stoga postoji rizik od zanemarivanja s time povezanih problema.⁵ Prema istraživanjima⁶ u djece s oštećenjem sluha postoji rizik

¹ Usp. Vladimir Findak, *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture: Priručnik za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.; Nasir Sulman – Shaista Naz, „Motivational factors influencing the participation of deaf students in sports activities“, *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 3 (2012.) 12, str. 481-488.

² Usp. Council of Europe, „European Sports Charter“, <[http://www.ethicsandsport.com/public/uploads/files/The_European_Sports_Charter\[1\].pdf](http://www.ethicsandsport.com/public/uploads/files/The_European_Sports_Charter[1].pdf)> (14. VI. 2019.)

³ Usp. World Health Organization, „Physical activity and young people“, <http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en> (25. VI. 2019.)

⁴ David Alan Stewart – Marjorie Kathleen Ellis, „Sports and the deaf child“, *American Annals of the Deaf*, 150 (2005.) 1, str. 59-66.; Pamela E. Wilson – Gerald H. Clayton, „Sports and disability“, *Physical Medicine and Rehabilitation*, 2 (2010.) 3, str. 46-54.; N. Sulman – S. Naz, n. dj., str. 481-488.

⁵ Usp. Anastasia N. Gkouvatzi – Konstantinos Mantis – Antonis Kambas, „Comparative study of motor performance of deaf and hard of hearing students in reaction time, visual-motor control and upper limb speed and dexterity abilities“, *International Journal of Special Education*, 25 (2010.) 2, str. 15-25.; Nuala Livingstone – Martin McPhillips, „Motor skill deficits in children with partial hearing“, *Developmental Medicine and Child Neurology*, 53 (2011.) 9, str. 836-842.

⁶ Esther Hartman – Suzanne Houwen – Chris Visscher, „Motor skill performance and sports participation in deaf elementary school children“, *Adapted Physical Activity Quarterly*, 28 (2011.) 2, str. 132-145.; Venkadesan Rajendran – Finita Glory Roy – Deepa Jeevanantham, „Postural control, motor skills, and health-related quality of life in children with hearing impairment: a systematic review“, *European Archives of Otorhinolaryngology*, 269 (2012.) 4, str. 1063-1071.

smanjena sudjelovanja u sportskim aktivnostima zbog čega je iznimno važno što prije identificirati postojeće stanje radi primjene prikladnih metoda.

Gluha i nagluha djeca mogu biti manje uključena u sportske aktivnosti zbog odgođenih komunikacijskih vještina i vježbi slušne i govorne rehabilitacije, što može dovesti do zanemarivanja motoričkoga razvoja i uključenosti u sportske aktivnosti⁷ uz značajne negativne posljedice za motorički razvoj.⁸ Do tog problema može doći i zbog slabe educiranosti i nepoznavanja činjenice da djeca s oštećenjem sluha nemaju fizičke nedostatke koji bi ih mogli onemogućiti u sudjelovanju u sportskim aktivnostima.⁹

U dosadašnjim istraživanjima nedostaje cjelovita procjena i analiza sudjelovanja u sportskim aktivnostima gluhe i nagluhe djece,¹⁰ stoga je cilj istraživanja bio utvrditi u kojoj mjeri djeca s oštećenjem sluha sudjeluju u organiziranim sportskim aktivnostima.

Primjena rezultata istraživanja omogućit će pretpostavke za kontinuirano kreiranje programa koji se odnose na integraciju djece s oštećenjem sluha u sportske aktivnosti.

1. Cilj i hipoteze istraživanja

Osnovna namjera istraživanja bila je utvrditi u kojoj mjeri djeca s oštećenjem sluha sudjeluju u organiziranim sportskim aktivnostima.

Postavljena je hipoteza da postoji statistički značajna razlika između čujuće djece i djece s oštećenjem sluha u sudjelovanju u organiziranim sportskim aktivnostima s pretpostavkom da će djeca s oštećenjem sluha, u odnosu na čujuću djecu, biti znatno rjeđe uključena u organizirane sportske aktivnosti.

⁷ Usp. Marjorie Kathleen Ellis, *Factors that influence the physical fitness of the deaf children: A dissertation*, University of Oregon, Eugene, OR, 2001.; E. Hartman – S. Houwen – C. Visscher, n. dj., str. 132-145.; N. Livingstone – M. McPhillips, n. dj., str. 836-842.

⁸ Usp. N. Livingstone – M. McPhillips, n. dj., str. 836-842.

⁹ Usp. Muhammad Badar Habib i dr., „Assessing the role and importance of co-curricular activities in special people (deaf) learning at elementary level“, *International Journal of Business and Social Science*, 2 (2011.) 11, str. 165-172.

¹⁰ Usp. E. Hartman – S. Houwen – C. Visscher, n. dj., str. 132-145.

2. Metode rada

a) Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika obuhvatio je 272 učenika (143 dječaka i 129 djevojčica) iz dviju osnovnih škola te 60-ero djece s oštećenjem sluha (30 dječaka i 30 djevojčica) u dobi od 7 do 11 godina ($AS = 9,28$; $SD = 1,36$). Populacija djece s oštećenjem sluha u Republici Hrvatskoj je mala pa tako, prema statističkim podacima iz Zavoda za javno zdravstvo, populacija djece s oštećenjem sluha u dobi od 6 do 11 godina ukupno iznosi 440 djece.¹¹

Istraživanje sudjelovanja u organiziranim sportskim aktivnostima kod djece s oštećenjem sluha provedeno je u Poliklinici Suvag u Zagrebu, a kod čujuće djece u Osnovnoj školi Voltino u Zagrebu i Osnovnoj školi Mahično u Karlovcu. Testiranju su pristupila i djeca izvan Zagreba. Naime, neka djeca s oštećenjem sluha koja dolaze na rehabilitaciju u Polikliniku Suvag nemaju prebivalište u Gradu Zagrebu, već dolaze iz drugih gradova.

b) Uzorak varijabli

Roditelji ispitanika ispunili su kratak obrazac o sudjelovanju njihove djece u sportskim aktivnostima, a prethodno su dobili informacije o cilju i metodologiji istraživanja. Aktivno sudjelovanje djece u sportskim aktivnostima bilo je definirano kao trenažni rad pod stručnim vodstvom s članstvom u sportskom klubu ili sportskom programu u trajanju od 60 minuta tjedno.¹²

Obrazac o sudjelovanju djece u sportu¹³ obuhvaća nekoliko elemenata: članstvo u sportskom klubu ili programu, ime sportskoga kluba ili programa, broj sati sudjelovanja u sportu u tjednu i tip sporta. Kao dodatni podatak relevantan za istraživanje u obrazac je uneseno i vremensko razdoblje sudjelovanja u sportu. Vremensko razdoblje od najmanje šest mjeseci smatralo se minimalnim kriterijem za klasifikaciju sudjelovanja u sportskim aktivnostima.

¹¹ Usp. Tomislav Benjak – Natalie-Tanja Petreski – Radošević Manuela, *Izješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj*, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Služba za javno zdravstvo, Zagreb, 2013.

¹² Usp. E. Hartman – S. Houwen – C. Visscher, n. dj., str. 132-145.

¹³ Usp. isto, str. 132-145.

c) Metode obrade podataka

Nakon prikupljenih podataka sportske su aktivnosti klasificirane u kategorije: sportovi s loptom, borilački sportovi, plesovi, individualni sportovi i ostalo. U bazu podataka unosila se samo kategorija sportske aktivnosti u kojoj djeca trenutačno najdulje sudjeluju te ukupno vrijeme sudjelovanja u sportu izraženo u mjesecima.

U svrhu utvrđivanja postojanja razlike u uključenosti djece u sport s obzirom na faktor oštećenja sluha, proveden je χ^2 test. Za problem o postojanju razlika između subuzoraka djece u sudjelovanju u sportskim aktivnostima proučila se postojeća dokumentacija o broju čujuće djece koja sudjeluju u sportu pa se nakon prikupljanja podataka o djeci s oštećenjem sluha moglo okvirno procijeniti koliko je djece koja ne sudjeluju u sportu.

3. Rezultati i rasprava

a) Sudjelovanje djece s oštećenjem sluha u organiziranim sportskim aktivnostima

Pregledom ispunjenih obrazaca o sudjelovanju u sportu ustanovljeno je da je 40 % djece s oštećenjem sluha uključeno u neku sportsku aktivnost s prosjekom od dvije godine (raspon od 7 mjeseci do 5 godina). (Tablica 1)

Tablica 1. Struktura uzorka djece s oštećenjem sluha (sudjelovanje u sportu)

Odjeljenje	Broj učenika		Broj sportaša		Udio sportaša (%)			
	M	Ž	M	Ž	M	Ž		
Vrtić	15	8	3	2	20	25		
1. razred	M	8	7	M	4	44	M	50
	Ž	8		Ž	3		Ž	38
2. razred	M	7	6	M	5	46	M	71
	Ž	6		Ž	1		Ž	17
3. razred	M	6	7	M	4	58	M	67
	Ž	6		Ž	3		Ž	50
4. razred	M	2	1	M	0	25	M	0
	Ž	2		Ž	1		Ž	50
Ukupno	M	30	24	M	14	40	M	47
	Ž	30		Ž	10		Ž	33

Legenda: M – dječaci, Ž – djevojčice

Prosječna duljina sudjelovanja u sportu po spolu je podjednaka – kod dječaka iznosi 24,4 mjeseca (raspon od 7 mjeseci do 4 godine), a kod djevojčica 24,8 mjeseci (raspon od 7 mjeseci do 5 godina).

Kroz odjele i razrede dolazi do rasta uključenosti djece u sportske aktivnosti, osim u završnome razredu (25 %), što se može objasniti malim brojem djece iz četvrtoga razreda osnovne škole koja su sudjelovala u istraživanju, od kojih je samo jedno dijete uključeno u sportsku aktivnost.

Najviše djece s oštećenjem sluha bavi se sportovima s loptom te individualnim sportovima poput atletike, plivanja i tenisa. (Tablica 2)

Tablica 2. Vrsta sporta u kojoj sudjeluju djeca s oštećenjem sluha

Vrsta sporta	Ukupno	M	Ž	Udio (%)
1. Sportovi s loptom	9	7	2	15
2. Borilački sportovi	3	3	0	5
3. Ples	5	0	5	8
4. Individualni sportovi	6	3	3	10
5. Ostalo	1	1	0	2
Ukupno	24	14	10	40

Legenda: M – dječaci, Ž – djevojčice

Najviše dječaka bavi se sportovima s loptom, odnosno njih sedam bavi se nogometom (6) ili rukometom (1). Kod djevojčica prevladavaju različite vrste plesova (5) i individualni sportovi (3), kao što je atletika, plivanje i tenis.

b) Sudjelovanje čujuće djece u organiziranim sportskim aktivnostima

U OŠ Voltino (Zagreb) 203 učenika pohađa niže razrede, od kojih 70 % sudjeluje u nekoj sportskoj aktivnosti pod stručnim vodstvom. Sportski aktivnih dječaka je 75 %, a djevojčica 65 %.

U nižim razredima OŠ Mahično (Karlovac) od 69 učenika 35 % sudjeluje u nekoj sportskoj aktivnosti. Sportski aktivnih dječaka je 45 %, a djevojčica samo 25 %.

Rezultati u objema školama zajedno (tablica 3) pokazuju da je sportski aktivno 61 % djece (68 % dječaka i 53 % djevojčica). Postupno se kroz više razrede javlja porast uključenosti djece u sportske aktivnosti tako da je u završnim nižim razredima osnovne škole uključeno 71 % učenika u OŠ Voltino te 44 % u OŠ Mahično.

Tablica 3. Ukupni rezultati za osnovne škole u Zagrebu i Karlovcu

Razred	Broj učenika			Broj sportaša			Udio sportaša (%)		
		M	Ž		M	Ž		M	Ž
1.	65	28	37	31	17	14	48	61	38
		Ž			Ž				
2.	73	40	33	46	26	20	63	65	61
		Ž			Ž				
3.	67	32	35	46	23	23	69	72	66
		Ž			Ž				
4.	67	43	24	43	31	12	64	72	50
		Ž			Ž				
Ukupno	272	143	129	166	97	69	61	68	53
		Ž			Ž				

Legenda: M – dječaci, Ž – djevojčice

c) Ukupni rezultati sudjelovanja djece u organiziranim sportskim aktivnostima

Radi utvrđivanja postojanja razlike u uključenosti djece u sport s obzirom na faktor oštećenja sluha proveden je χ^2 test (tablica 4), koji je pokazao da ima razlike u uključenosti u sport između čujuće djece i djece s oštećenjem sluha ($\chi^2(1, N = 332) = 8,89; p < .01$). Dobivena razlika u skladu je s pretpostavkom da će gluha i nagluha djeca, u odnosu na čujuću djecu, biti značajno rjeđe uključena u organizirane sportske aktivnosti.

Tablica 4. Rezultati analize uključenosti djece u organizirane sportske aktivnosti s obzirom na oštećenje sluha

SPORT	KATEGORIJA DJECE S OBZIROM NA OŠTEĆENJE SLUHA		Ukupno
	S oštećenjem sluha	Čujuća	
Sudjeluju u sportu	24	166	190
Ne sudjeluju u sportu	36	106	142
Ukupno	60	272	332

Glavni rezultati s potvrdom značajnosti uz χ^2 test pokazuju da 40 % djece s oštećenjem sluha predškolske i školske dobi sudjeluje minimalno jednom tjedno u organiziranoj sportskoj aktivnosti, a kod djece predškolske dobi nailazi se na podatak od 20 %. Iako s polaskom u školu i postupno kroz razrede dolazi do povećanja broja uključene djece s oštećenjem sluha, podatci su zabrinjavajući s obzirom na to da je

oštećenje sluha čimbenik koji je povezan s dugotrajnim teškoćama u socijalnom, emocionalnom, spoznajnom, govornom i motoričkom razvoju djece.¹⁴ Dobiveni podatci u skladu su s pretpostavkom da su djeca s oštećenjem sluha, u odnosu na čujuću djecu, znatno rjeđe uključena u sportske aktivnosti. Navedeno je u skladu i s rezultatom od 43 % iz istraživanja Hartman i sur.¹⁵ o motoričkoj učinkovitost i sudjelovanju u sportu.

S obzirom na to da nisu poznati podatci o uključenosti čujuće djece predškolske i mlađe školske dobi u sportske klubove i programe u Republici Hrvatskoj ili u Gradu Zagrebu, usporedba i utvrđivanje trenutačnoga stanja izvršila se na temelju dostupnih podataka iz literature, službene dokumentacije Hrvatskog školskog sportskog saveza te preporuka Svjetske zdravstvene organizacije i članica Europske unije.

Radi potvrde pretpostavke o manjoj uključenosti djece s oštećenjem sluha u organiziranim sportskim aktivnostima u odnosu na čujuću djecu, može se koristiti dobiven rezultat na uzorku čujuće djece od 61 %.

Daljnja rasprava o podacima iz dostupne literature s namjerom da se pobliže utvrdi kakva je slika sportske aktivnosti čujuće djece u Republici Hrvatskoj ukazuje na činjenicu da su čujuća djeca u znatno manjoj mjeri uključena u organizirane sportske aktivnosti u odnosu na djecu iz drugih europskih zemalja i preporuke Svjetske zdravstvene organizacije. Sve to treba sagledati i u kontekstu djece s oštećenjem sluha koja su daleko manje sportski aktivna u odnosu na čujuću djecu. U tom slučaju ta je slika o uključenosti u sport još više poražavajuća, posebno ako imamo u vidu cjelokupnu dobrobit koju djeca s oštećenjem sluha mogu imati od sportskih aktivnosti.

Istraživanja pokazuju da su djeca u Republici Hrvatskoj relativno malo uključena u tjelesne aktivnosti. Analiza tjelesne aktivnosti, koju su proveli Milanović i sur.¹⁶, pokazuje da naši učenici uz četiri do šest sati sjedenja u školskim klupama, od jedan do tri sata dnevno provedu sjedeći pred televizijskim ekranima. Na ostale „sjedeće aktivnosti“ učenici završnih razreda osnovne škole dnevno utroše do 65 minuta, a u igri provedu najviše do 58 minuta.

¹⁴ Usp. Adinda Dulčić – Ljiljana Kondić, *Djeca oštećena sluha – Priručnik za roditelje i udomitelje*, Alineja, Zagreb, 2002.; Yael Bat-Chava – Daniela Martin – Joseph Kosciw, „Longitudinal improvements in communication and socialization of deaf children with cochlear implants and hearing aids: Evidence from parental reports“, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46 (2005.) 12, str. 1287-1297.; Venkadesan Rajendran – Finita Glory Roy, „An overview of motor skill performance and balance in hearing impaired children“, *Italian Journal of Pediatrics*, 37 (2011.) 33, str. 1-5.

¹⁵ Usp. E. Hartman – S. Houwen – C. Visscher, n. dj., str. 132-145.

¹⁶ Usp. Dragan Milanović i dr., *Strategija razvoja školskog športa u Republici Hrvatskoj 2009.-2014.*, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH i Hrvatski školski športski savez Zagreb, 2009.

Na alarmantno stanje ukazuje i istraživanje provedeno na uzorku od 2869 učenika i učenica i njihovih roditelja prvih i sedmih razreda osnovne škole i trećih razreda srednjih škola iz većih gradova Republike Hrvatske.¹⁷ Rezultati pokazuju da 33 % djece prvih razreda osnovne škole gleda televiziju najmanje sat vremena dnevno, 44 % dva sata, a 15 % tri sata dnevno. Nadalje, 38 % djece provede sat vremena igrajući računalne igrice, 8 % dva sata dnevno dok se 50 % djece još uvijek ne služi računalom. Smanjenje podražaja redovite kineziološke aktivnosti uočeno je od prvoga razreda osnovne škole s naglim porastom aktivnosti u srednjoškolskoj dobi. Pretpostavka je da bi zbog razvoja visoko tehnološkoga društva najnovija istraživanja pokazala još veću uključenost djece u različite oblike sjedilačkih aktivnosti.

U Finskoj se 80 % djece u slobodno vrijeme bavi kineziološkim aktivnostima, a od toga 40 % djece to čini četiri ili više puta tjedno.¹⁸ Bez obzira na neusporedivost podataka iz metodoloških razloga, može se ustvrditi da je tendencija jasna i može se izvesti zaključak o poprilično malom broju djece u Hrvatskoj koja se bave sportskim aktivnostima izvan obavezne nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Na području Grada Zagreba registrirano je oko 40.000 sportaša mlađe dobi, što je oko 23 % ukupne populacije mladih do 19 godina na području Grada Zagreba.¹⁹

Nisu pronađeni zbirni podatci za cijelu zemlju, ali se može pretpostaviti da se navedeni podatci ne razlikuju bitno od ovih pokazatelja za Grad Zagreb.

Strategija razvoja školskoga sporta u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2009. do 2014. godine koju provodi Hrvatski školski športski savez²⁰ pokazuje da je u treninge i natjecanja školskih sportskih društava uključeno 11,60 % učenika nižih razreda osnovne škole. Od navedenog udjela 61 % su dječaci, a 39 % djevojčice. Relativno mali broj učenika uključenih u rad školskoga sportskoga društva može se objasniti time da ga vodi učitelj, a ne profesor kineziologije, da ne postoje natjecanja te da se treninzi zakazuju u kasnim satima. U univerzalnu sportsku školu bilo je uključeno 207 odjela s oko 6.000 učenika, stoga je udio učenika nižih razreda osnovne škole uključenih u aktivnosti školskog sporta veći za 3,5 %, odnosno iznosi 15 %. U aktivnosti lokalnih sportskih klubova tada je bilo uključeno oko 18 % učenika nižih razreda osnovne škole, od čega 64 % učenika i 36 % učenica. Moguće je znatno

¹⁷ Usp. Vesna Jureša, *Zdravstveni pokazatelji školske djece i mladeži: Projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta*, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2006.

¹⁸ Usp. D. Milanović i dr., n. dj.

¹⁹ Usp. Stjepan Puhak, „Programi i rezultati zagrebačkog sporta“, *Stanje i perspektive zagrebačkog sporta*, zbornik radova stručnog skupa, Fakultet za fizičku kulturu – Zagrebački športski savez, Zagreb, 2001.

²⁰ Usp. D. Milanović i dr., n. dj.

preklapanje učenika uključenih u školska sportska društva i učenika uključenih u rad lokalnih sportskih klubova. U prošloj školskoj godini u 420 odjela univerzalne sportske škole bilo je uključeno 6 % učenika od ukupnoga broja upisanih učenika nižih razreda osnovne škole. Za Grad Zagreb taj udio iznosi 4,3 %. Ne postoje podatci o novijoj uključenosti djece u rad školskih sportskih društava i lokalnih sportskih klubova na razini Republike Hrvatske i Grad Zagreb te se ne može donijeti općenit zaključak o tendenciji uključivanja djece u organizirane sportske aktivnosti u odnosu na prijašnje stanje.

Istraživanje provedeno na učenicima u dobi od 7 do 11 godina pokazalo je da je provedba slobodnoga vremena u nekoj karakterističnoj statičnoj aktivnosti značajno viša (27 %) nego u nekoj kineziološkoj aktivnosti (17 %).²¹ Naglasak u ovome istraživanju stavljen je na posljedice koje proizlaze iz nedovoljne kineziološke aktivnosti, a naglašava se važnost pozitivnoga utjecaja tjelesnoga vježbanja na pojedine čimbenike rizika za razvoj srčano-žilnih bolesti te na smanjenje prekomjerne tjelesne težine. Također, naglašava se da se sustavnim i znanstveno utemeljenim vježbanjem može utjecati ne samo na regulaciju morfoloških, motoričkih i funkcionalnih obilježja već i na kognitivne funkcije i dimenzije ličnosti odgovorne za modalitete ponašanja i efikasnu socijalizaciju mladih na varijabilne uvjete života i rada.

Istraživanje provedeno na učenicima prvih i petih razreda osnovnih škola u Švicarskoj, koje je ispitivalo povezanost aktivnosti u sportskom klubu s tjelesnom sposobnosti i debljinom kod djece, pokazalo je visoku razinu sudjelovanja djece u sportskom klubu.²²

Sudjelovanje u aktivnostima u sportskom klubu bilo je definirano kroz minimalno sudjelovanje od jednom tjedno. Rezultati su pokazali da se čak dvije trećine djece uključuje u aktivnosti sportskoga kluba te da je razina uključenosti povezana s visokom razinom tjelesnih sposobnosti kod djece.

Istraživanje provedeno u Njemačkoj pokazalo je da je povećana razina sudjelovanja u organiziranim sportskim aktivnostima povezana s povećanom razinom motoričkih sposobnosti i smanjenim rizikom od prekomjerne tjelesne težine kod djece u primarnom obrazovanju.²³ S obzirom na to da je riječ o korelacijskom istraživanju, nije moguće utvrditi je li povećana razina motoričkih sposobnosti posljedica

²¹ Usp. Ivan Prskalo, „Kineziološki sadržaji i slobodno vrijeme učenika i učenika mlade školske dobi“, *Odgovorne znanosti*, 9 (2007.) 2, str. 161-173.

²² Usp. Lukas Zahner i dr., „Association of sports club participation with fitness and fatness in children“, *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 41 (2009.) 2, str. 344-350.

²³ Usp. Clemens Drenowatz i dr., „Organized sports, overweight and physical fitness in primary school children in Germany“, *Journal of Obesity*, (2013.), str. 1-7.

sudjelovanja u sportskim aktivnostima ili je riječ tome da se djeca s razvijenijim motoričkim sposobnostima češće uključuju u njih. Rezultati istraživanja svakako naglašavaju važnost što ranijeg aktivnoga stila života kako bi se razvile različite komponente povezane s razinom tjelesnih sposobnosti jer to može olakšati dugotrajno sudjelovanje u sportskoj aktivnosti. U Njemačkoj približno 70 % dječaka i 65 % djevojčica sudjeluje u organiziranom sportski aktivnostima,²⁴ što može znatno doprinijeti cjelokupnoj razini tjelesne aktivnosti kod djece sve dok je osigurano dovoljno aktivnoga vremena i sudjelovanja. Autori naglašavaju pozitivnu povezanost sudjelovanja u sportu s razvojem psihosocijalnih komponenata kao što su samopouzdanje, bolja tolerancija na stres i smanjena socijalna izoliranost. Uz povezanost sudjelovanja u sportu i tjelesne težine naglašava se važnost organiziranih sportskim aktivnosti u biopsihosocijalnom razvoju djece.

Svjetska zdravstvena organizacija daje preporuku uključivanja od najmanje sat vremena dnevno umjerene do intenzivne tjelesne aktivnosti, a sve iznad toga osigurava dodatne zdravstvene dobrobiti.²⁵ Cilj Ujedinjenoga Kraljevstva da do 2020. godine 70 % populacije bude najmanje 90 minuta uključeno u umjerenu tjelesnu aktivnost pet dana u tjednu ukazuje na važnost uključenosti u kineziološke aktivnosti.²⁶

Zaključak

Cilj istraživanja bio je utvrditi u kojoj mjeri djeca predškolske i mlade školske dobi koja imaju oštećenje sluha sudjeluju u organiziranim sportskim aktivnostima, a glavni rezultati pokazuju sljedeće:

- od ukupnog broja ispitanika (332) utvrđeno je da 18 % ima oštećenje sluha u rasponu znatne naglušosti i gluhoće
- od 60 djece koja imaju oštećenje sluha 40 % djece sudjeluje minimalno jednom tjedno u nekom obliku organizirane sportske aktivnosti dok od ukupnoga broja čujuće djece (272) 60 % sudjeluje u organiziranim sportskim aktivnostima.

Postoji statistički značajna razlika između čujuće djece i djece s oštećenjem sluha u sudjelovanju u organiziranim sportskim aktivnostima, s potvrđenom pretpostavkom

²⁴ Usp. isto, str. 1-7.

²⁵ Usp. L. Zahner i dr., n. dj., str. 344-350.

²⁶ Usp. Steven Allender – Gill Cowburn – Charles Foster, „Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies“, *Health Education Research*, 21 (2006.) 6, str. 826-835.

da će djeca s oštećenjem sluha, u odnosu na čujuću djecu, biti značajno rjeđe uključena u organizirane sportske aktivnosti.

Znanstveni doprinos istraživanja očituje se u novim spoznajama o razlici u uključenosti u organizirane sportske aktivnosti kod čujuće i djece s oštećenjem sluha predškolske i mlađe školske dobi u Republici Hrvatskoj. S obzirom na to da je istraživanjem obuhvaćeno gotovo 20 % djece s oštećenjem sluha u dobi od 7 do 11 godina od njihove ukupne populacije u Republici Hrvatskoj, rezultati istraživanja imaju doprinos spoznajama u navedenu području te je moguće pretpostaviti da bi se ovakvi ili slični rezultati dobili i na ostaloj djeci s oštećenjem sluha u Hrvatskoj, posebno kada je riječ o djeci s područja Grada Zagreba jer je u ovom istraživanju uključeno 45 % djece s prebivalištem u Gradu Zagrebu.

Potrebno je usmjeriti djecu s oštećenjem sluha prema sportskim klubovima jer su te kineziološke aktivnosti učinkovite za motorički razvoj sve djece, pa tako i njihov motorički razvoj i usvajanje navike redovitoga kineziološkoga vježbanja.

Budući da je u istraživanju riječ o specifičnoj populaciji djece kojoj sportsko okruženje i djelovanje može uvelike doprinijeti smanjenju njihovih socijalnih i motoričkih poteškoća, istraživanje time postaje relevantnije.

AN ANALYSIS OF PARTICIPATION IN ORGANIZED SPORT ACTIVITIES IN HEARING IMPAIRED CHILDREN

Abstract

Principal objective of this study was to determine to what extent children with hearing impairment participate in organized sport activities (training under expert guidance with membership in a sports club or program for 60 minutes per week). The research sample included 272 students from two elementary schools and 60 children with hearing impairment (the Polyclinic Suvag in Zagreb) of 7-11 years old. For the purpose of the research a form about children's participation in sports was used. It was designed to examine motor performance in deaf elementary school children and its association with sports participation (conducted by Hartman, Houwen, and Visscher,

2011). *The research hypothesis assumes the existence of statistically significant differences between normal-hearing children and children with hearing impairments in participation in sports. Thereby it is expected that children with hearing impairment, compared to normal-hearing children, will be significantly less involved in sports. The main findings with confirmation of significance with the χ^2 test in this study show that only 40 % of children with hearing impairment participate in sports, and taking into consideration only preschool children results show data of 20 %. The contribution of this research is noticeable in new knowledge on difference in participation in sports of normal-hearing children and hearing impaired children in the Republic of Croatia.*

Keywords: children; hearing impairment; participation; physical activity; sport.